

KRIMINALNI ROMAN KRESNIKOVEGA NAGRAJENCA

T A D E J G O L O B

JEZERO

»Domišljeno zastavljeni kriminalni roman, napisan v maniri priljubljenih sodobnih skandinavskih kriminalk, prinaša napeto branje in zahteva (še bolj) napete možgane, ki vse do konca, čisto do zadnjih strani, vneto brskajo za namigi na poti do dejanskega morilca. Pravi bralni užitek, podkrepljen z odlično izdelanim profilom glavnega junaka in verističnimi vložki iz sveta farmacije, medicine in kriminalistike, kar Golobovi kriminalki doda pečat še večje verodostojnosti!«

Bukla

Kako poiskati morilca, če ne veš, kdo je žrtev?

Dvignila je glavo in pogledala vodo, ki je ob robovih zaledenela. Iz ledu je štrlelo nekaj belega. Tako belega, da je v večernem mraku delovalo umetno, plastično, kot roka izložbene lutke.

Le kdo bi odvrigel plastično izložbeno lutko v reko, je pomislila.

Jezero

Taras Birsa, višji kriminalistični inšpektor Policijske uprave Ljubljana, se na novoletni večer vrača s smučanja na Voglu. Ko se skozi snežni metež prebija proti domu, naleti na dekle, ki je v reki našlo neprepoznavno truplo mlade ženske. Kdo je žrtev? Kdo morilec? Je zločin zakrivil osamljeni norec, ali je neznanka morala s poti zaradi zarote?

foto: Rafael Marn

Tadej Golob

Jezero je prva kriminalka Tadeja Goloba (1967), enega najbolj samosvojih slovenskih avtorjev s tematsko izredno raznolikim izborom del. Med pisci se je pojavil s knjigo *Z Everesta* (2000), v kateri popisuje smučanje Dava Karničarja z najvišje gore sveta, na vrh katere se je tudi sam povzpel, potem pa z biografijami Petra Vilfana (2004), Zorana Predina (2009) in Gorana Dragića (2015), z romanoma za mladino *Zlati zob* (2011) in *Kam je izginila Brina?* (2013) ter z romanoma za odrasle *Svinjske nogice* ter *Ali boma ye!*

Za svoja dela je prejel številne nagrade, in sicer kresnika za *Svinjske nogice* (2010), nominacijo za kresnika za *Ali boma ye!* (2014), njegov *Zlati zob* je bil uvrščen v akcijo Rastem s knjigo

in v več kot 20.000 izvodih razdeljen vsem slovenskim sedmošolcem, tako *Zlati zob* in *Kam je izginila Brina?* pa sta bila po izboru Mednarodne mladinske knjižnice iz Münchna (Internationale Jugendbibliothek München) uvrščena v katalog Mednarodnega sejma mladinske literature v italijanski Bologni.

Tadej Golob je rojen v Mariboru, od študentskih let naprej pa živi v Ljubljani. Ob knjigah se preživlja z novinarstvom in je s svojimi intervjuji, kolumnami in članki prisoten v številnih publikacijah, od slovenskega *National Geographica* naprej. Kot alpinist se je povzpel na vrhova dveh osemtisočakov, Daulagirija in Mount Everesta. Je oče dveh otrok, petnajstletne Brine in trinajstletnega Lovra.

»Da je zgodba ostala v okvirih realnega, se lahko zahvalim številnim ljudem, najbolj pa naslednjim: dr. Jožetu Balažicu, predstojniku Inštituta za sodno medicino v Ljubljani, dr. Dorijanu Keržanu, direktorju Nacionalnega forenzičnega laboratorija, dr. Blažu Stresu, izrednemu profesorju na Biotehniški fakulteti v Ljubljani in na Univerzi v Innsbrucku, Aniti Bregar, direktorici Centra za socialno delo Jesenice, ter Dunji Murn in Roku Lehnerju s pokopališča Blejska Dobrava. Brez njihove pomoči ne bi šlo.«

Tadej Golob

Prof. dr. Jože Balažic

predstojnik Inštituta za sodno medicino Univerze v Ljubljani

Nikoli se ne identificiram s pokojnikom

Katero je najpogostejše vprašanje, ki vam ga ljudje zastavijo, ko izvedo, da ste z Inštituta za sodno medicino?

Predvsem gre za vprašanja, kako lahko človek dela z mrtvimi, čeprav se je po zaslugi današnjih filmov tudi to že spremenilo, ker ljudje vidijo, da na sodni medicini delamo čuda stvari. Zdaj že približno vedo, kaj je sodna medicina.

Kaj jim odgovorite?

Da je poklic sodnega medicinca ali patologa poklic, kot so vsi drugi. Poklic, kakršen je recimo kirurg. Da morata tudi onadva profesionalno opraviti svoje delo, kot ga morajo drugi na drugih področjih medicine. Sam tukaj ne vidim kakšnih posebnih razlik.

Pri svojem delu vidite reči, ki so za običajne ljudi nepredstavljive. Se tega človek navadi?

Sam se svojega dela lotevam profesionalno in se nikoli ne identificiram s pokojnikom oziroma z žrtvijo. Mislite, da je travmatologu kaj bolje? Človeku, ki

šest, sedem ur nekoga operira, potem mu pa ta človek umre še na operacijski mizi? Marsikdo to doživi kot hudo šok, stres in poraz. Čeprav te pa prizadene, ko gre za otroke, tam pa ne moreš ostati hladen, pa čeprav si iz lesa ali iz kovine. Še posebej, če imaš tudi sam otroke. Meni se je dogajalo, ko so klicali s kraja nesreče, da sem pomislil na to, ali so mogoče moji otroci nahajajo kje tam in bi lahko oni bili ... Ni prav, ampak ne moreš drugače.

Slovenci poznamo Jožeta Tisnikarja, koroškega slikarja, ki je dolgo delal kot obdukcijski pomočnik. Njegove slike so temačne. Vi se mi pa ne zdite takšni. Če imam prav, kako ste uspeli kljub svojemu delu obdržati življenjsko vedrino?

Ne, nisem mrakoben človek, daleč od tega. Saj pravim, naše delo se mi ne zdi nič posebej stresno, sploh če ga primerjam z delom drugih zdravnikov, recimo tistih, ki se trudijo, pa ne morejo določiti diagnoze in ne vidijo rešitve. Stres je treba na nek način spraviti iz sebe, ker je zelo škodljiv.

Že skoraj 35 let se ukvarjate z vzroki smrti Slovencev. Se ti zdaj kaj razlikujejo od onih na začetku vaše kariere?

Se. V ospredje stopajo hude kronične bolezni, kot so sladkorna, nereguliran visok krvni pritisk, debelost, kajenje, zloraba alkohola. Tovrstne vzroke za smrt smo zmeraj poznali, ne pa v takšnem obsegu kot danes. Ne samo v Sloveniji, nasploh v Evropi. Ampak na prvem mestu so pa še zmeraj obolenja srca in ožilja.

Kaj pa sama veda? Koliko se je v tem času razvila patologija oziroma sodna medicina?

Zelo, obe veji sta napredovali. Sta si sicer sorodni, čeprav tudi zelo različni. Patologija je bolj diagnostična veja in biopsijska dejavnost je seveda velik del diagnostike živih. Pri sodni medicini gre v večji meri za postmortalno diagnostiko, delamo pa z živimi veliko na drugih področjih. Na sodni medicini znamo mnogo bolje določiti vzroke smrti kot nekoč, ker je šla medicina tudi na tem področju skokovito naprej. Z modernimi metodami so možnosti za natančnejšo opredelitev vzroka smrti seveda mnogo večje.

Med prvim obiskom Inštituta za sodno medicino me je presenetilo, da obstaja čakalnica in da obstajajo stranke, žive stranke. Po kaj prihajajo sem?

Po različne reči. Velikokrat so svojci umrlih, ki pridejo po informacije, lahko so študenti medicine, stomatologije, pravniki, policisti itn. Ti prihajajo zaradi pouka. Potem so pa tukaj še drugi, in to iz najrazličnejših vzrokov. Tukaj jemljemo vzorce za določanje spornih očetovstev, stalne stranke pri nas so preiskovanci, recimo iz prometa, taki, ki jim vzamemo vzorce zaradi suma zlorabe mamil in psihoaktivnih zdravil ... Rekel bi, da se na sodni medicini ukvarjamo tako z mrtvimi kot z živimi, in to v približno enakem razmerju.

Ste tudi predavatelj na Medicinski fakulteti. Se vam zdi, da je za to vejo medicine zaradi različnih ameriških kriminalističnih nadaljevanj, ki vpletajo tudi delo sodnih medicincev, kaj več zanimanja?

Do neke mere bi rekel, da res. Veliko klincev prejmem, pri katerih me ljudje sprašujejo, kako se postane forenzik, kako to poteka ipd. Marsikdo bi si tudi rad ogledal naše delo in včasih kakšnim takim, šolam, recimo, to tudi omogočimo. Za ta forenzični segment medicine je kar precej zanimanja.

Kako sami gledate na tovrstne nadaljevanke, filme?

Tu in tam si kakšno ogledam. Človek se zmeraj kaj nauči. Rutino, ki jo včasih pokažejo, je dobro akceptirati, jo vpeljati v prakso. Lahko rečem, da stvari, ki jih prikazujejo, niti niso tako daleč od resnice, kar oni počnejo, delamo tudi mi. Še najbolj realna je serija Dr. G, kjer nastopa dr. Jan Garavaglia, ki dejansko opravlja poklic sodne medicinke, in ki sem jo že srečal na mednarodnih kongresih. Največja razlika med filmsko in televizijsko uprizoritvijo in našim delom je ta, da na televiziji vse poteka tako hitro, pri nas pa te reči vendarle zahtevajo svoj čas. Test DNK zahteva v realnosti najmanj 24 ur pa nič manj. Zaradi tega nas pogostokrat vprašajo: »Kako to, da je na filmu vse zaključeno v pol ure, pri vas pa je treba na rezultate čakati mesec dni ali celo več?« Potem jim je treba razložiti, da vsaka preiskava zahteva svoj čas, da se nič ne zgodi v trenutku.

Na filmih tudi vidimo, da so pri obdukcijah celo pogostejše kot moški navzoče (ljubke) kolegice. Kako je s tem v realnosti?

Ja, tudi ženske se vključujejo v sodno medicino, še bolj pa v patologijo, ki je postala ženska veja medicine. Na sodni medicini v Ljubljani imamo že tri zdravnice, ki so se odločile za področje forenzike. ■

Dr. Dorijan Keržan

direktor Nacionalnega
forenzičnega laboratorija

Marsikdo misli, da o forenziki že vse ve, samo zato, ker je gledal tri dele CSI

Kako človek postane forenzik?

V Sloveniji ni šole za forenzične preiskave, zato se forenziki izobražujemo v Nacionalnem forenzičnem laboratoriju. Pri tem obstajata dva različna načina, kako postati forenzik. Za nekatere forenzične preiskave, kot so denimo kemijske forenzične analize, preiskave DNK, potrebujemo posameznike s prav določeno izobrazbo – kemike, biokemike, mikrobiologe in podobno. Ti imajo ustrezna predznanja, ki so nujna, da lahko opravljajo preiskave. Za druge forenzične preiskave, ki izhajajo predvsem iz potreb policijskega oziroma kriminalističnega dela, kot so preiskave prstnih odtisov, mehanskih sledi, dokumentov, obuval in podobno, pa je celotno izobraževanje in usposabljanje v rokah laboratorija, saj ni šole za njih. Seveda pa je tudi za te forenzične potrebna najmanj univerzitetna izobrazba oziroma danes druga bolonjska stopnja. Usposabljanja potrebujejo pa oboji. K nam lahko pride nekdo z doktoratom, pa bo kljub temu moral opraviti vso potrebno usposabljanje, ker so forenzične preiskave specifične. V primerjavi s siceršnjimi znanstvenimi imamo opravka z bistveno drugačnim in nepredvidljivim materialom – z manjšimi vzorci, z neidealnimi vzorci, z vzorci, ki

so kontaminirani, umazani ... V tujini obstajajo forenzične smeri na univerzah, ampak tudi diplomanti teh pretežno drugostopenjskih bolonjskih študijev morajo opraviti celotno usposabljanje v laboratorijih.

Kako ste vi postali forenzik?

Moj konkretni primer je bil malo bolj neobičajen. Tik pred jezikoslovno diplomom na Filozofski fakulteti sem na oglasni deski našel dva listka, da na policiji iščejo človeka mojega profila. Ker sem vedel, da bom potreboval službo, sem ju odtrgal in se nekaj mesecev kasneje, po diplomi, prijavil na ta oglas. Tri mesece zatem sem dobil službo.

Forenziki so glavni junaki modernih ameriških, pa tudi drugih kriminalističnih nadaljevanj. Koliko tem popularnim filmskim upodobitvam uspe resnično prikazati delo forenzikov?

Dobrih deset let že mineva, odkar se naše delo zelo popularizira. Na začetku smo vsi radi gledali te oddaje, kasneje pa ne več, ker so se ponavljale in smo se naveličali. Prav veliko stika z realnostjo nimajo, z izjemo opreme in aparatur, ki jih prikazujejo. Dejansko noben postopek

ne poteka tako hitro, tako preprosto, kot to prikazuje popularna kultura. Ta popularizacija je do neke mere pozitivna, do neke pa tudi negativna. Danes marsikdo misli, da o forenziki že vse ve, samo zato, ker je gledal tri dele CSI. Podobno, kot je Dr. House napravil z medicino, kjer vsak, ki ga zaboli leva noga, že točno ve, kaj mu je. Vsekakor je pa tudi to dokaz velikega vpliva forenzike na kazensko-preiskovalne postopke. Brez forenzike zelo težko pridemo do storilca, še težje pa do njegove obsodbe.

V nadaljevanjih so velikokrat izjemno uspešni. Poiščejo osumljenčovo kri v komarju, ki ga je zbadel ipd. Potem pa vidimo, da se lahko zalomi že pri velikosti obutve – kot je bilo v primeru Tekačevega – ali velikosti rokavice, kot pri O. J. Simpsonu. Zakaj?

Živih slovenskih preiskav – in ta iz Tekačevega je še vedno taka – ne morem komentirati. Včasih lahko na nepojmljivo drobnih dokazih zgradimo vso zgodbo. Za DNK-preiskavo potrebujemo samo dotik, pa bomo lahko individualizirali storilca. Če nam seveda uspe točno na tistem mestu pobrisati sled. Če pa govorimo o O. J. Simpsonu – tu gre za scenarij površnosti po eni strani in za bogatega obdolženca, ki si je lahko privoščil najboljšega odvetnika. Težko je primerjati angloameriški in evropski pravni sistem. V Ameriki gre za tekmovalstvo med dvema strankama. Pri nas se izvedenstvo oziroma forenzično delo vedno pojavi kot tretja stranka. Mi ne delamo zato, da bi storilcu nekaj dokazali, pač pa zato, da ugotovimo dejansko stanje. Če to ne ustreza policijski preiskavi, kar se, sicer redko, tudi zgodi, se pač preiskava obrne v drugo smer. Včasih tudi z malo hude krvi, ampak to se pri takih zadevah pač dogaja. Na tem področju je bil tudi premik pri policiji v zadnjih letih zelo velik. Če osumljenec ni pravi, pač ni pravi. Mi moramo predstaviti tudi dokaze, ki bi kazali na njegovo nedolžnost.

Jih ne bi zamolčali?

Kje pa, moramo jih pokazati. Tudi če bi naknadno ugotovili, da je prišlo do napake, bi jo takoj sporočili, ker imamo

vzpostavljen sistem, ki to zagotavlja. Svoje delo nenehno preverjamo. Do napake lahko pride in tega se je treba zavedati. Če se tega ne zaveš, če si preveč samozavesten, ne moreš biti forenzik. Samokritika in dvom v svoje delo sta osnova.

Ste tudi grafolog ...

Forenzični izvedenec za preiskave rokopisa. To je druga stvar. Grafologi so tisti, ki na osnovi pisave povedo, kaj o osebnostnih lastnostih posameznika, kako dober oče bo kdo itn.

Kako natančna je metoda določanja istovetnosti pisave?

Stopnja verjetnosti je gotovo nižja kot pri določanju DNK. Pri vsaki taki metodi je bistvena stopnja napake. To je težko opredeliti, ampak vendarle, če je pri DNK izjemno nizka, je največja stopnja napake pri preiskavi istovetnosti pisave v strokovni literaturi štiriodstotna, verjetno pa je, kot kažejo novejša raziskave, še precej nižja, en odstotek. Za vse vizualne metode, pri katerih primerjaš nek vzorec, izhajaš iz predpostavke, ali je glede na ugotovitve, glede na skladnosti in razlike, ki si jih zaznal pri preiskavi, bolj verjetno, da gre za sled storilca, ali da to ni sled storilca. To se tehta. Seveda pa je sodnik tisti, ki odloči, ali je naše mnenje dovolj prepričljivo, da ga bo upošteval v okviru zgodbe kaznivega dejanja, o katerem presoja. Forenziki tega ne smemo, ker bi bili lahko pristranski. Ko na sodišču rečem, da je povsem verjetno oziroma mogoče, da je obtoženec pisec, to ne pomeni, da ne gre za zanesljiv dokaz. Lahko je zelo zanesljiv dokaz, če se sklada s celotno zgodbo. Gre za neke vrste scenarij, naracijo, v okviru katere je treba vsako točko potrditi – z večjo ali manjšo verjetnostjo. In vsaka potrditev pove svoje.

Menda ste ljubitelj kriminalnih romanov. Katere bi priporočili?

Zagotovo bi priporočil švedskega pisca Henninga Mankella, zdi se mi, da najbolj izstopa. Vsekakor pa lahko rečem, da me ta moderni črni skandinavski roman ne privlači več, ker je postal preko vseh meja nasilen in neživljenjski. ■

Prof. dr. Blaž Stres

izredni profesor za področje mikrobiologije na Biotehniški fakulteti v Ljubljani,
raziskovalec na Medicinski fakulteti v Ljubljani
in gostujoči profesor na Univerzi v Innsbrucku

Malo butirata in bo človek zelo pameten; ali pa malo manj indola in bo avtist

Zakaj mikrobiologija? Kaj je narobe z biologijo?

Biologija pri nas je dolgočasna, ker je preprosto prevelika in so se zato ljudje specializirali in s tem izgubili pregled nad njenim dejanskim stanjem. Tisti, ki so se preveč specializirali, so zavili v strukturno biologijo, kjer secirajo, kako so narejene oči, kako so narejene kosti, in sicer primerjalno, po različnih vretenčarjih ... Ta primerjalnost zvedeni osnovni smisel biologije, ki je razumeti, kako deluje nek živi sistem. Tega odgovora ta način podajanja biologije, kot ga poznamo v Sloveniji, pač ne da, vsaj meni ga ni, ko sem si izbral študij. Mikrobiologija je bila nov študij – pripadal sem prvi generaciji mikrobiologov –, in ko so nas peljali na ogled laboratorijev, v katerih naj bi delali, sem si rekel, da bo to popolna žurka. Oni ne vedo, kako bodo furali, mi ne, taksas bo in zato gotovo zanimivo. Mikrobiologija je veda, ki jo je treba razumeti kot nekakšno presečišče med medicino, farmacijo, kemijo, fiziko, biokemijo in tudi osnovno matematiko. Igra velikostnih skal in velikih učinkov majhnih celic.

Je res, da je na človeškem telesu in v njem več celic tujih organizmov kot njegovih lastnih?

Ta trditev je malo pretirana. Najprej je treba določiti, kakšne celice imamo v človeškem telesu. Imamo mišične, ki so velike, jih je pa relativno malo. Potem so krvne, ki so zelo majhne, predstavljajo pa skoraj 80 odstotkov vseh celic. Kje so pa mikrobi? Nekaj jih je v ustih, nekaj na koži, glavnina pa v naših prebavilih. In še znotraj prebaviš s kakšnimi 30 kvadratnimi metri površine sta le zadnja dva kvadratna metra tista, v katerih živi največji delež bakterij. In ko izmeriš količino blata, ki ga izločiš vsak dan, izračunaš število bakterij v njem, ugotoviš, da znaša to razmerje v najboljšem primeru 1 : 1. Poanta je druga. Vse celice našega telesa imajo enak genom. Tiste, ki jih gostimo in jih je enako število, imajo pa nabor genov, ki se med posameznimi vrstami bakterij razlikujejo. Tako je razmerje genov našega telesa in genov bakterij, ki živijo z nami, 1 : 50 ali celo 1 : 100. Na nek način mikrobi jahajo na nas in nam govorijo, kaj naj delamo. Malo butirata in bo človek zelo pameten; ali pa malo manj indola in bo avtist.

Kot uporabna biološka znanost se mikrobiologija ukvarja z mnogimi pomembnimi težavami v medicini, industriji, ekologiji ... Ali nas v prihodnje čaka kak odmeven preboj, kot je bil recimo iznajdba antibiotikov?

Mislim, da odgovor ne bo tako preprost. Ne bomo odkrili čudežne molekule, bo pa mikrobiologija tista, ki bo v prihodnosti prinesla odgovor na to, kateri mikrobní metaboliti in kateri metaboliti človeka kot gostitelja – če se pogovarjamo samo o medicini – med sabo reagirajo, kaj ti mikrobi govorijo človeškim celicam in kaj človeške celice govorijo mikrobom, zato da mikrobi spremenijo svoje delovanje, svoj cikel razmnoževanja in hkrati tudi, kako molekule, ki jih izloča množica mikrobov, vplivajo na gostitelja, da spremeni svoj način obnašanja. Zdaj že vemo, da mikrobi s svojimi izločki lahko vplivajo na to, ali bo kdo bolj ali manj depresiven. Vemo tudi to, da lahko človek s svojo telesno aktivnostjo vpliva na izražanje svojih molekul, ki vplivajo na mikrobe, ki posledično začnejo delovati drugače, drugače vplivati na naše celice v prebavilih ... Vsa stvar poteka v nekakšnih spiralah.

Ena od sledi, ki jo raziskuje inšpektor v romanu, pelje k farmacevtski družbi in k novemu močnemu antibiotiku, ki ga je ta odkrila. Veliko se govori o nevarnosti, ki nas čaka, ko bodo bakterije postale odporne nanje. Kako resna je ta grožnja?

Ta grožnja je zelo resna. Kemične spojine, ki zavirajo rast drugih, so produkt kemične vojne med posameznimi mikrobi znotraj ene niše, se pravi področja oziroma razdalj, znotraj katerih imajo lahko celice ali pa mikrokolonije večje ali manjše vplive. Če si hočejo izboriti prostor in koga zatreti, morajo nekaj izločati. Obstajajo vojne med bakterijami, vojne gliv in bakterij, protozoi proti ... V glavnem, divji zahod. To vse obstaja že v naravi in mi ljudje smo samo določili eno vrsto kemijskih spojin, ki negativno vpliva na neko vrsto bakterij, pa vrsto spojin, ki zavira rast gliv itn. Kar se je spremenilo od leta 1928, ko je Fleming odkril penicilin, je to, da živita danes dve tretjini svetovnega prebivalstva v gosto naseljenih okoljih, kjer se vsi nenehno dotikamo istih površin, ki jih ne osvetljuje sonce, ne doživijo spiranja z dežjem, ne poznajo temperaturnih nihanj. Ob tem, da imamo danes kmetijstvo, živinorejo, ribogojništvo, medicino, kjer porabijo ogromno antibiotikov, ki pomenijo dodaten pritisk v izmenjavo antibiotičskih rezistenc. Če v ta sistem nenehnega dotikanja rok spravimo nek patogen, ki je multiplo rezistenten, si ga bodo ljudje v kratkem času razdelili med seboj, ga ob poškodbah ali operaciji vnesli v rane, kjer bo povzročil gnojenje, za katerega ne bo na voljo nobenega antibiotika. Rezistentni patogeni so prisotni v naravi, mi smo pa še spremenili okolje, ki omogoča blazno hitro razširjanje. Pa še to je, da se tudi v razvitem svetu higiena slabša. Večina otrok v osnovnih in srednjih šolah si po ves dan ne umije rok. Poleg tega je v času Fleminga živela zmagovita populacija, danes pa zaradi medicine lahko imunsko in genetsko inferiorne različice preživijo in se razmnožujejo. Naravna selekcija se je v zahodnem svetu zmanjšala, sočasno pa se je povečala dovzetnost za različne infekcije.

Prvi antibiotik je bil odkrit po pomoči. Kakšne so možnosti, da po spletu naključij – kot v romanu – pridemo do novega, superantibiotika?

Večino reči so odkrili po naključju. Leta 1928 je bilo to veliko bolj mogoče kot danes, ker se s sistematičnim iskanjem

in razvijanjem antibiotikov ni nihče ukvarjal. Danes je to manj mogoče, ker so bila osnovna ekološka mesta, znotraj katerih bi lahko našli take antibiotike, že pregledana. Zato je treba biti pri tem iskanju malo bolj inventiven in pogledati tja, kjer ni še nihče iskal. Veliko genov za proizvodnjo antibiotikov so našli v muhah, ki brskajo po iztrebkih, pa v muhah, ki ležejo jajca v mrhovino, v eksotičnih nišah. Možnost, da bi danes odkrili nek superantibiotik po naključju, torej obstaja, je pa relativno majhna, zato pa toliko bolj nujna. Še posebej zato, ker so se zaostрили pogoji odobritve novih antibiotikov. Veliko perspektivnih antibiotikov ne sme med bolnike zaradi stranskih učinkov. Hecno, tudi aspirina danes verjetno ne bi odobrili zaradi stranskih učinkov.

Mikrobiologija je postala zanimiva tudi zaradi kriminalističnih pa zdravniških nadaljevanj. Kako kot izredni profesor za področje mikrobiologije gledate na tovrstno filmsko uporabo mikrobiologije?

Ko gledam, kako ljudje v teh nadaljevanjih fizično izvajajo manevre v laboratoriju, se včasih prav nasmejim. V resničnem življenju ne vzameš vzorčka s pipeto in ga daš v nekaj, od koder ti po tridesetih sekundah prileti rezultat. To ne obstaja. V teh nadaljevanjih prikazujejo samo najbolj očitne vidike dela v laboratoriju. Velikokrat lahko vidimo, kako kdo na prizoriščih zločinov – pa vsi govorijo, da je treba paziti na nekontaminiranost – brez rokavic prime vrata ali pa potegne s prstom po omari in pihne vanj, pa reče: »V tem prostoru pa že dolgo časa ni nihče bival ...« Skratka, opažam precej inkonsistenc. Ampak, morda je pomembneje to, da fascinirajo mlade in jih usmerijo na pot raziskovanja, dokaznega gradiva, ne pa praznoverja. ■

»Poleti je drugače,« je rekel.
»Milijon ljudi, ki plavajo, veslajo, surfajo, ogromno padalcev, odbojka na mivki ... vse živo. Kot da ne gre za isto jezero.«

»Nisem mislila na to.«

Seveda ni. Iz žepa je potegnil telefon in pogledal na njegov zaslon. Sobota, 16. januar, ob pol dveh zjutraj. Ali je Marche ob avtocesti pred Ljubljano odprt vso noč? Potreboval je kavo. Vsaj kavo.

»Nož, velik in precej oster nož,
sodeč po rezu. Med tretjim in
četrtem vretencem. Gladko
in odločno, nobene hude
packarije.«

Jezero

GOGA

Založba GOGA
Glavni trg 6
8000 Novo mesto

www.goga.si
goga@goga.si

tel: +386 (0)7 393 08 01
fax: +386 (0)7 393 08 00